

BESLUT OCH REVIDERAD SKÖTSELPLAN FÖR
NATURRESERVATET ÄLMÅS

Borås Stad, reviderad skötselplan, Kommunstyrelsen, 15 juni 2020

Borås Stad, beslut, Kommunfullmäktige, 15 juni 2006

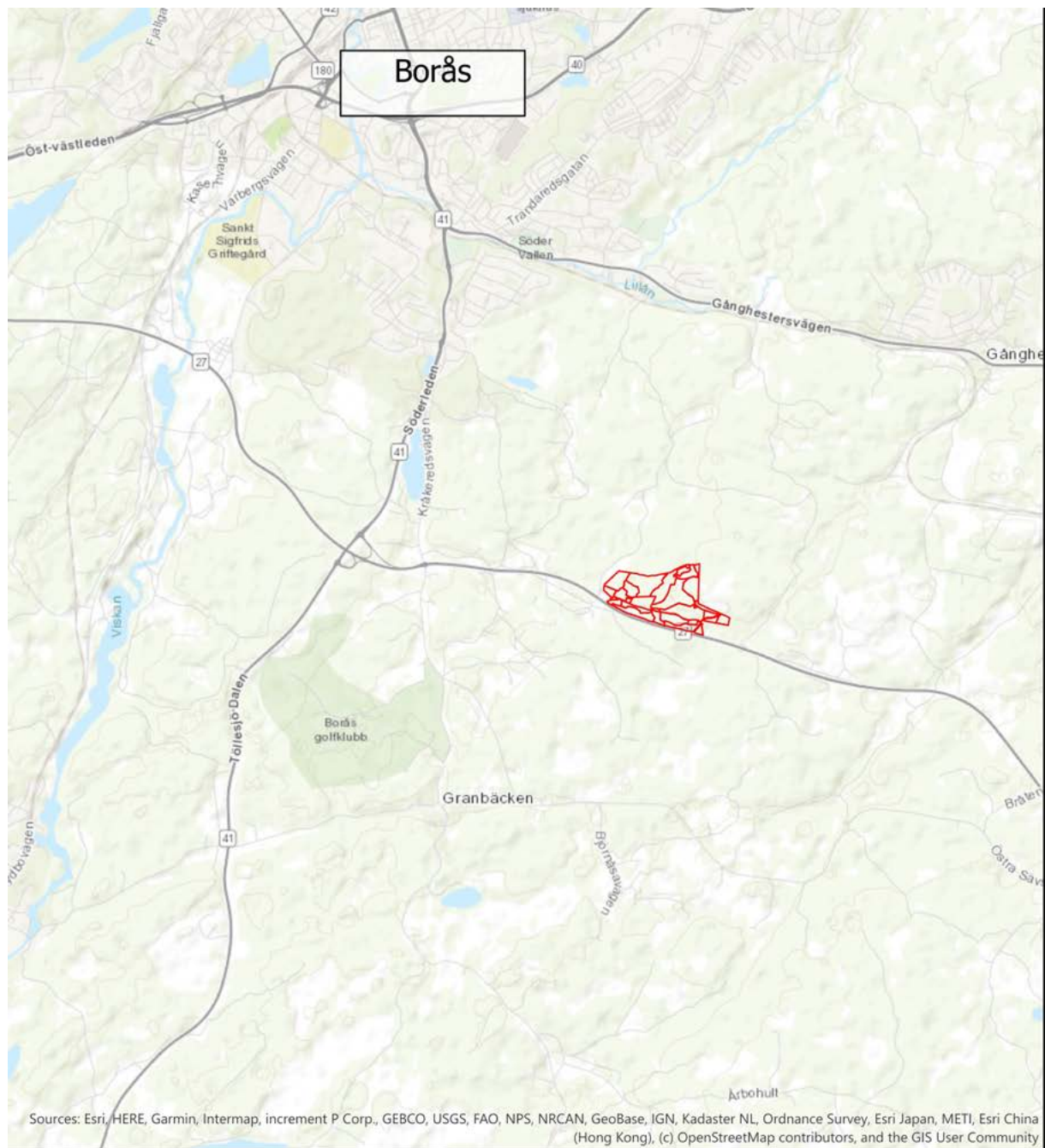

BORÅS STAD

Innehållsförteckning

NATURRESERVATET ÄLMÅS	5
UPPGIFTER OM NATURRESERVATET	5
BESLUT	5
MOTIV FÖR BESLUTET	5
SYFTE MED RESERVATET	6
FÖRESKRIFTER	6
Förvaltarens rätt och uppgifter	7
Ordningsföreskrifter för allmänheten	7
Övriga upplysningar angående föreskrifterna	8
UPPDRAGET	11
FÖRÄNDRINGAR I 2019 ÅRS SKÖTSELPLAN	11
SYFTE MED RESERVATET	11
REVIDERAD SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET ÄLMÅS	12
MÅL OCH RIKTLINJER FÖR SKÖTSELN	12
Åkermarken	12
Betesmarken	12
Utmarken	13
Lövsboden	13
Ädellövsboden	13
Barr- och blandskog med skötsel	14
Barr- och blandskog med fri utveckling	14
Våtmark/sumpskog med fri utveckling	14
Ängsfloran	14
Lavar och mossor	15
Frihuggning, gallring och hamling av träd	15
Invasiva arter	15
SKÖTSELOMRÅDEN	16
Skötselområde 1:1	17
Skötselområde 1:2	18
Skötselområde 1:3	19
Skötselområde 1:4	20
Skötselområde 2:1	22
Skötselområde 2:2	23
Skötselområde 2:3	24
Skötselområde 2:4	25
Skötselområde 2:5	27
Skötselområde 2:6	28
Skötselområde 2:7	29
Skötselområde 2:8	30
Skötselområde 2:9	31
Skötselområde 3:1	32
Skötselområde 3:2 A	33
Skötselområde 3:2 B	34
Skötselområde 3:2 C	35
Skötselområde 4:1	36
Skötselområde 5:1	37
Skötselområde 5:2	38
Skötselområde 6:1	39
Skötselområde 7:1	40

<i>Skötselområde 8:1</i>	42
<i>Skötselområde 9:1</i>	43
<i>Skötselområde 10:1</i>	44

Teckenförklaring

Skötselområde

0 1 500 3 000 6 000 Meter

Figur 1. Översiktskarta inklusive Borås.

Naturreservatet Älmås

Beslut om naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Älmås
Län:	Västra Götaland
Kommun:	Borås
Församling:	Gustav Adolf
Lägesbeskrivning:	6 km SO om Borås
Kartor:	Gröna kartan 1:50000 Kinna 6C NO
Gula kartan:	1:20000 Målsryd 6C:85
Fastighetskartan:	1:12500 6C 9g Ruered
Areal:	cirka 35 ha
Förvaltare:	Borås Stad

Beslut

Kommunfullmäktige i Borås beslutade den 15 juni 2006

det område som avgränsats på beslutskarta skyddas som naturreservat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808).

reservatets namn skall vara Naturreservatet Älmås.

fastställa bifogad skötselplan med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Skötselplanens övergripande mål skall gälla utan begränsning i tiden.

för att uppnå syftet med reservatet skall angivna föreskrifter gälla med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) samt 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252). Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan.

Motiv för beslutet

De gamla byarna Älmås och Pålsbo visar unika spår av äldre tiders odlingslandskap. Området är relativt opåverkat av bebyggelse och fritt från större exploateringar. Området har brukats i många hundra år och det avspeglas i den rikliga förekomsten av fossil åkermark från olika tidsperioder. Många stenmurar och husgrunder finns dokumenterade redan på 1869 års laga skifteskarta vilket ger en unik möjlighet att visa ett 1800-tals landskap.

Delar av området hävdas fortfarande men de öppna ytorna har under många år minskat och ersatts av lundar och skogar. Många av de äldre askarna och lindarna visar spår av hamling. För att kunna återskapa

och bevara de höga natur- och kulturvärdena är naturreservat en lämplig skyddsform som säkerställer skötseln av området som idag ägs av Borås Stad.

Det är mycket värdefullt för allmänheten att kunna besöka och studera ett småskaligt och ålderdomligt odlingslandskap med inägor och utmarker och kunna se hävdgynnade arter som svinrot, slättergubbe och stagg för att nämna några. På de gamla träden finns rikligt med skyddsvärda lavar och mossor.

Beslutet bidrar till uppfylla flera miljökvalitetsmål på kommunal, regional och nationell nivå.

Syfte med reservatet

- Att bevara och återskapa kulturhistoriskt intressanta miljöer, främst det förindustriella odlingslandskapet med dess mosaik av åker och äng på inägorna och tillhörande utmarker.
- Att vårda och bevara områdets naturmiljöer, bland annat med hamlade träd och skyddsvärda arter så att områdets höga naturvärde består och förstärks. Hävdgynnade växter och lavar är två betydelsefulla grupper.
- Att utveckla Älmås som rekreationsområde och studieobjekt för att kunna visa hur landsbygden kunde se ut förr.

Föreskrifter

Inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra lagar, författningar och förordningar är det inte tillåtet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning
2. anlägga väg eller parkeringsplats
3. anlägga luft- eller markledning
4. anordna upplag, borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna
5. utföra skogliga åtgärder
6. framföra motordrivet fordon så att markskada uppstår
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
8. gödsla
9. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller upphandla den skötsel som får genomföras enligt fastställd skötselplan.

Förvaltarens rätt och uppgifter

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken och 3 § förordningen (1998:1252) områdesskydd gällande förvaltning av reservatet.

Förvaltaren har rätt att:

1. märka ut reservatet
2. utföra åtgärder enligt fastställd skötselplan

Förvaltare och förvaltningsuppgifter:

1. Förvaltare för reservatet skall vara Borås Stad.
2. Naturreservatet skall utmärkas enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar.
3. Förvaltningen bedrivs enligt fastställd skötselplan (bilaga 1). Skötselplanens övergripande mål och riktlinjer gäller utan begränsningar i tiden. Skötselplanen revideras vid behov. Behov av detaljåtgärder för att nå uppställd målsättning kan komma att förändras varför en översyn i detta avseende bör ske med 10 års mellanrum.
4. Skötselåtgärderna skall dokumenteras av förvaltaren.

Ordningsföreskrifter för allmänheten

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas i reservatet.

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra lagar, författningar och förordningar är det inte tillåtet att:

1. insamla, skada eller föra bort hela eller delar av levande eller döda växter, mossor, lavar, svampar och ryggradslösa djur annat än bär och matsvamp
2. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
3. medföra okopplad hund
4. göra upp eld på annan än av förvaltaren särskild anvisad plats
5. tälta eller ställa upp husvagn
6. rida eller cykla utanför vägar, stigar och leder
7. framföra motordrivet fordon annat än till av förvaltaren anvisad plats

Övriga upplysningar angående föreskrifterna

Föreskrifterna i A –C skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Undantag från föreskrifterna ansöks om hos förvaltaren. Förvaltaren kan om särskilda skäl föreligger med stöd av 7 kap. 7 § och 16 kap. 9 § miljöbalken medge undantag från meddelade föreskrifter.

KOMMUNSTYRELSEN

Björn Bergquist

Kommunstyrelsens ordförande

Jörgen Rylander

Planeringschef

REVIDERAD SKÖTSELPLAN FÖR
NATURRESERVATET ÄLMÅS

BORÅS STAD

Dokumenttitel:	Reviderad skötselplan för Älmås naturreservat
Uppdragsgivare:	Borås stad
Datum:	2019-12-10
Rapport:	Morgan Johansson, Onsala Biokonsult AB (underkonsult)
Inventering:	Mathias Molau, Jakobi AB, Morgan Johansson, Onsala Biokonsult AB (underkonsult)
Foton:	Morgan Johansson, Onsala Biokonsult AB (underkonsult)
Kvalitetsgranskning:	Magnus Lundström, Jakobi Sustainability AB
Omslagsfoto:	Betesdjur vid Älmås

Uppdraget

På uppdrag av Borås Stad har skötselplanen för Älmås naturreservat uppdaterats vilket bör ske med 10-års intervall. En inventering av de olika delområdena har utförts från maj till augusti 2019 och en bedömning av hur de uppsatta målen har nåtts och i de fall målen ej har nåtts om och i så fall hur de kan nås under kommande 10-årsperiod och på lång sikt.

Förändringar i 2019 års skötselplan

Gränserna för ett flertal områden har justerats i samråd med Naturvårdsgruppen i Borås stad så att de följer naturliga avgränsningar i större utsträckning. Detta gäller skötselområde 1:1, 1:3, 2:5, 2:8, 6:1, 7:1 och 8:1.

För att förtydliga skötseln i område 3:2 har denna del delats in i olika delar med tillägget A till C.

Syfte med reservatet

- Att bevara och återskapa kulturhistoriskt intressanta miljöer, främst det förindustriella odlingslandskapet med dess mosaik av åker och äng på inägor och tillhörande utmarker.
- Att vårda och bevara områdets naturmiljöer, bland annat hamlade träd och skyddsvärda arter så att områdets naturvärde består och förstärks. Hävdgynnade växter och lavar är två betydelsefulla grupper.
- Att utveckla Älmås som rekreationsområde och studieobjekt för att kunna visa hur landsbygden kunde se ut förr.

Reviderad skötselplan för Naturreservatet Älmås

Mål och riktlinjer för skötseln

Åkermarken

Mål

Åkermarken ska skötas så att odlingslandskapets huvuddrag tydliggörs och så att landskapsbilden förblir öppen. Träd och buskar på åkermarken ska inte förekomma med undantaget av odlingsimpedimenten. Åkermarken ska vara tillgänglig för allmänheten med undantag av de ytor som eventuellt brukas för odling av grödor. Den hävdgynnade floran bör på övriga ytor prioriteras.

Riktlinjer för skötsel

Åkermarken ska årligen hävdas antingen via slåtter eller bete. Vid slåtter är det fördelaktigt med efterbete. Det kan också vara fördelaktigt att alternera vilka ytor som ska slåttas respektive betas. Även datum för påsättning av betet kan alterneras mellan olika ytor och år. Detta för att de olika arterna av kärlväxtfloran ska hinna sätta frö som säkrar fortsatt förnygring av dessa.

Slåtter kan ske när huvuddelen av de hävdgynnade arterna har blommat och satt frö men innan det är så torrt att det inte går att slå. Tiden för detta varierar mellan åren och väderleken men bör ej ske förrän i mitten av augusti. Det slagna gräset ska vändas och torka på plats innan det avlägsnas. Ingen del av åkermarken bör betas innan 1 juli.

Vindfällerna i odlingsimpedimenten och i kantzonen till åkermarken bör avlägsnas men kan läggas upp på lämplig plats som faunadepå. Eventuell gallring av träd på odlingsimpedimenten bör först inventeras på mossor och lavar så att inga träd med värdefull lav- och mossflora avverkas.

Odling får ske på mindre ytor och äldre traditionella grödor eftersträvas.

Betesmarken

Mål

Det äldre odlingslandskapets utseende skall efterliknas så långt som möjligt. Arter som är knutna till ögödlade gräsmarker skall kunna nyetablera sig och leva kvar i livskraftiga populationer.

Ängs och hagmarkerna skall hållas öppna eller glest bevuxna med träd och buskar och grova träd ska ges förutsättningar att finnas kvar. Träd i betesmarken skall ha en varierad åldersstruktur och en nyetablering ska vara möjlig.

Man bör försöka tydliggöra äldre tiders odlingsformer, fornlämnningar och andra kulturhistoriska spår. Man ska även gynna en naturlig ängsflora i de gläntor som förekommer i betesmarken samt gynna utvecklingen av lundfloran i de träd och buskbeklädda delarna mellan de fossila åkrarna. Dessa gläntor ska vara attraktiva som utflyktsmål.

Riktlinjer för skötsel

Stora delar av betesmarken vid Älmås är av karaktären hagmark med många gamla ofta grova lövträd. Flera av dessa träd är hamlade och ska fortsatt hamlas. Vid behov ska frihuggning av framförallt ekar utföras men även andra lövträd kan friställas. Viktigt att tänka på är att ej ta bort träd med värdefull moss- och lavflora eller att ändra ljusregimen på sådana träd utan att först ha inventerat vilka arter det finns och vilken miljö de observerade arterna föredrar.

Man behöver även välja ut vilka träd det är som ska stå kvar som evighetsträd så att dessa fortsatt gynnas i betesmarken.

Betesmarken ska betas i huvudsak av nötkreatur. Sambete eller växelbete kan i vissa delar vara positivt. Betetrycket bör vara så pass högt att vegetationen är välbetad vid säsongens slut och en tät grässvål utvecklas.

Marken ska inte gödslas:

Utmarken

Mål

Utmarkens utseende i det äldre odlingslandskapet skall efterliknas så långt möjligt. I det äldre odlingssystemet skilde man inte på odlingslandskap och skogslandskap, som man gör idag. Främst bedrev man betesdrift, men utmarken nyttjades även för virkesuttag av olika slag, kolning och mycket annat. Detta medförde att skogen hade en förhållandevis öppen karaktär, var oftast flerskiktad med större inslag av löv något som på sikt bör eftersträvas vid Älmås.

Riktlinjer för skötsel

Något bete har inte förekommit på utmarken vid Älmås den senaste 10-årsperioden. Innan det blir lämpligt med bete här måste området gallras antingen mekaniskt eller genom självgallring. Detta kommer sannolikt ej att ske under kommande 10-årsperiod i sådan omfattning att något bete blir lämpligt här.

Vid gallring i utmarken bör man undvika körskador. Svedjebruk är historiskt korrekt och får bedrivas.

Lövskogen

Mål

Lövskogen ska ha en stor biologisk variation helst utan eller med ett litet inslag av gran. Befintliga ädellövträd kan gynnas på lämplig plats. Målet ska vara att få en flerskiktad åldersstruktur i lövskogen. Den täta lövskogen bör fortsatt avskärma reservatet mot riksväg 27.

Riktlinjer för skötsel

Lövskogen kommer till stor del att få utvecklas fritt. Betet kommer att fortsätta i området men betetrycket i de centrala fuktiga/våta delarna av området är lågt. Idag är det mesta av lövet ganska ungt men stora delar kommer på sikt att utvecklas till en lövsumpskog.

Unggranar bör röjas men någon enstaka äldre gran kan eventuellt stå kvar.

Ädellövskog

Mål

Skogstypen ska fortsatt vara av karaktären ädellövskog helst med underväxt av hassel som ska ges möjlighet att utvecklas att bli gammal och grov. Olika ädellövträd ska få utvecklas till jätteträd. Dessa bör friställas vid behov. Arter som är knutna till ädellövskogen och hassel ska gynnas.

Riktlinjer för skötsel

Åtgärder skall genomföras för att på lång sikt gynna föryngring och utveckling av ädellövträd. I ädellövskogen är det bra att röja undan smågranar. Ädellövskogen får på lämpliga platser vara tät med mycket undervegetation. Alltför mycket uppslag av sly bör hållas efter men hassel och bärande buskar kan gynnas.

Vid behov av avverkning av träd i ädellövskogen bör moss- och lavfloran inventeras så att ej träd med skyddsvärd flora avverkas.

Barr- och blandskog med skötsel

Mål

Skogsområdena ska vara lättillgängliga och variationsrika ströv- och rekreationsområden. På sikt ska skogen bli mer flerskiktad, få ett större inslag av löv och död ved och skogens medelålder ska ökas.

Riktlinjer för skötsel

Barr- och blandskog ska skötas så att naturvärdena ökar. Målet bör vara att på sikt återskapa gamla tiders bondeskogar, skogar som aldrig slutavverkades. Plockhuggning var det som gällde i dessa skogar med resultatet att skogen var ganska öppen och ljus, flerskiktad med träd av olika åldrar, från små granplantor till träd i mogen ålder. Inslaget av löv var oftast påtagligt. Likaså mängden död ved av olika slag.

Idag kan denna del av produktionsskog i pedagogiskt syfte användas som jämförelse med det intilliggande område med äldre skog som lämnas för fri utveckling och på längre sikt studeras hur en produktionsskog förändras med annan skötsel än med ensartat trakthyggesbruk.

Barr- och blandskog med fri utveckling

Mål

Skogen ska på sikt utvecklas till naturskog med gamla grova träd, stort inslag av löv och död ved och de arter som hör hemma i barrdominerad naturskog ska förekomma i livskraftiga populationer.

Riktlinjer för skötsel

Engångsåtgärder för att förstärka naturvärdena får utföras.

Våtmark/sumpskog med fri utveckling

Mål

Våtmarken med sumpskogen är och ska vara opåverkad av mänskligt ingrepp och arter som är knutna till denna miljö skall prioriteras.

Riktlinjer för skötsel

Våtmark/sumpskog var ett naturligt inslag i naturskogen men blir alltmer ovanligt i dagens produktionsskog. Området ska lämnas för fri utveckling och hydrologin ska inte påverkas.

Ängsfloran

Både i betesmarken och i åkermarken finner man en rik hävdgynnad och intressant kärlväxtflora. Några av de arter som observerades inför bildandet av naturreservatet återfanns inte vid inventeringen 2019. En del av växterna kan ha påverkats av den torra sommaren 2018 men kan också ha påverkats av andra faktorer. De arter som inte påträffades kan givetvis också ha missats vid inventeringen. Men trots detta så finner man en varierad rik hävdgynnad flora.

För att behålla dessa växter behöver de regelbundet få gå i blom och sätta frö som kan ersätta de plantor som försvinner efter några år. Några av de arter som har observerats vid Älmås är konkurrenssvaga arter och kan minska eller rent av försvinna om hävden upphör eller om näringsvärdet i marken ökar.

Lavar och mossor

Inom naturreservatet Älmås har det observerats ett stort antal av skyddsvärda lavar och mossor. Dessa växer ofta på trädstammar men även några marklevande främst mossor har också observerats. Olika arter av lavar och mossor återfinns på olika substrat och många arter är väldigt snäva i sitt val av substrat. Även fuktighet, solbestrålning och andra abiotiska faktorer spelar roll var man hittar olika arter.

Frihuggning, gallring och hamling av träd

Om det finns gamla ekar eller andra ljuskrävande träd bör dessa friställas i etapper för att minska risken att de dör efter att blivit solexponerade för att minska risken att de dör av den plötsliga ljuschoken. Hamling av tidigare hamlade träd bör ej återhamlas förrän de står ljusst.

Innan åtgärder utförs som innebär avverkning av lövträd bör en inventering av moss- och lavfloran så att inga träd avverkas som har betydelse för skyddsvärda arter. Även relativt unga träd kan hysa en intressant flora.

Avverkade träd kan läggas upp som faunadepåer på lämplig plats. På lämpliga platser kan man alternativt topphugga träd för att skapa högstubbar.

Invasiva arter

Invasiva arter som identifierats vid inventeringen bör avlägsnas. Lupin, parkslide, jättebalsamin och kanadensiskt gullris observerades vid inventeringen 2019. Även de plantor eller bestånd av invasiva arter som i framtiden observeras bör så snart som möjligt avlägsnas och tas om hand på lämpligt sätt.

Skötselområden

Teckenförklaring

 Skötselområde

N

0 500 1 000 Meter

Figur 2. Karta över skötselområdena.

Skötselområde 1:1

Areal 0,6 ha

Mål: Åkermark

Områdesspecifika mål:

Områdets mosaik med åkermark med mellanliggande impediment med träd och buskar bevaras. Området slås i första hand men mindre ytor får odlas. De måste inte ligga på samma plats från år till år. Efterbete är positivt. Området har prioritet 1 för slätter.

Beskrivning:

Förr var detta en del av Pålsbos centrala åkermark. Än idag har det karaktären av en gammal inägomark. Området är en mosaik av den äldre åkern, som är trädfri, och mellanliggande åkerholmar med ek, lindbuketter och hassel. I dessa åkerholmar finner man även en del sandblottor, något som är positivt för sandlevande solitärbin och andra insekter. Åkern odlades fram till cirka 1990. Efter det har åkern slagits och efterbetats. Området är solbelyst till största delen med rik hävdgynnad flora. I den sydvästra delen en del inträngande invasiva arter.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Enstaka röjningsrösen finns. Spår av grund till mindre byggnad.

Särskilt intressanta arter:

Ängsvädd, åkervädd, äkta johannesört, vårbrodd. Väddsandbi, blodbi, fjärilar.

Skötsel:

Årlig slätter prioriteras och bör ej ske före den 15 augusti. Efter slätter bör området efterbetas. Hasselbuskar får vid behov beskåras men bör lämnas orörda så långt möjligt. Blomsterlupin, kanadensiskt gullris och parkslide bör regelbundet avlägsnas på lämpligt sätt och innan de sätter frö och innan rotskott kommer upp.

Skötselområde 1:2

Areal: 0,5 ha

Mål: Åkermark

Områdesspecifika mål:

Området slås i första hand men mindre ytor får odlas. De måste inte ligga på samma plats från år till år. Efterbete är positivt. Området har prioritet 3 för slätter.

Beskrivning:

Förr var detta en del av Pålsbos centrala åkermark bortsett från något mindre odlingsimpediment och åkrarna har antagligen brukats sedan mitten på 1600-talet och troligen minst 100 år dessförinnan. Åkermarken är trädlös. Åkern odlades fram till cirka 1990. Efter det har åkern slagits och efterbetats. Ek, lind, björk och hassel förekommer längs stenmuren i norr. Björkdunge i söder mot viltstaketet. Sydvästra delen fuktigt till vått med kraftigt uppslag av tågväxter och en del sly. En solbelyst gårdsgård i norr.

Sparsamt med hävdgynnade arter främst knippfryle, gråfibblor men även en del ängsvädd. Ett mindre bestånd av mandelblom 10 tal plantor. Gott om vitsippa i skuggiga fuktiga delar. Gott om tågväxter i södra delen där gräsförnan är tät.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Stenmurar i norr och väster.

Särskilt intressanta arter:

Mandelblom, ängsvädd, bäckbräsm (i bäckmiljön på gränsen mot område 4:1). Fjärilar.

Skötsel:

Årlig slätter om det är möjligt. Alternativt bete som ej bör sättas på innan 1 juli. Det fuktigare partiet i söder bör röjas från uppslag av lövsly. Om möjligt skapa ett småvatten i den sydvästra våta delen som håller vatten hela sommaren.

Skötselområde 1:3

Areal: 1,2 ha

Mål: Åkermark

Områdesspecifika mål:

Gynna ek och hassel mellan åkerytorna och i röjningsrösen. De gamla avgränsningarna med stenmurarna skall åter komma fram. Området har prioritet 4 för slätter.

Beskrivning:

Området har brukats som åkermark åtminstone sedan 1800-talets senare del men det har slagits på senare tid. Det avgränsas i väster av körvägen och i söder av ett stängsel mot område 5:1 och i norr och öster av skogsmark. Man kan dela in området i tre delar, 1.västra, 2.östra, 3.södra. I öster finns en långsmal fuktig åker som i söder avgränsas av ett dike och i öster och norr av stenmur. Åkern odlades upp cirka år 1900 och brukades fram till senare delen av 1900-talet. Denna del håller på att växa igen främst med al. Ganska trivial flora i större delen av området undantaget den nordvästra delen av delområde 1. Här finner man även en husbehovstäkt med en del sandblottor. Den västra delen avgränsas mot den östra delen av en gårdsgård med träd och buskar såsom rönn, hagtorn och hassel.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Rikligt med stenmurar. Röjningsrösen i den centrala delen.

Särskilt intressanta arter:

Ängsvädd, vårbrodd, äkra johannesört, backnejlika, grönvit nattviol.

Skötsel:

Den östra fuktiga delen har en del uppslag av alsly. Detta bör röjas undan. Ytterligare uppslag av sly bör röjas kontinuerligt. Då detta är gammal åkermark skulle man på del eller delar av detta område kunna anlägga åkerytor med inslag av de gamla åkerogräsen. Alternativet är att ha bete eller slätter med efterbete på hela området. I nordväst där ett uttag av jordmaterial skett skulle en större sandblotta kunna gynna vildbin och andra steklar under förutsättning att de skuggande träden tas bort.

Skötselområde 1:4

Areal: 1,7 ha

Mål: Åkermark

Områdesspecifika mål:

Områdets mosaik med åkermark och mellanliggande hävdade ytor skall bevaras. Rikligt med hamlade träd av olika trädslag skall förekomma främst längs vägen och på den mark som inte har odlats. Enstaka mindre åkerytor får tas upp. Odlade ytor måste inte ligga på samma plats från år till år. Området har prioritet 2 för slätter.

Beskrivning:

Förr var detta Älmås centrala åkermark och åkrarna har brukats åtminstone sedan 1600-talets mitt men troligen även långt tidigare. Än idag har det karaktären av gammal inägomark. Området är en mosaik av den äldre åkern och mellanliggande åkerholmar. Åkern har inte brukats efter mitten på 1950-talet men har betats. Området har en relativt hög krontäckning i åkerholmarna. Ett flertal äldre lövträd, framförallt ask och lind visar spår efter hamling. Flera av träden är ihåliga. Andra arter är lönn, ek, sälg, hassel och nypon. Hela området bedöms ha en rik flora av hävdgynnade kärlväxter och på många av träden återfinns många rödlistade lavar och mossor. En del aspsly slår upp på en del ytor framförallt i söder. Vildsvin bökar i delar av området.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Röjningsrösen, stenmurar och stensatt jordkällare. Hela området är fossil åkermark.

Särskilt intressanta arter:

Fällmossa, guldlockmossa, råttsvansmossa, stenporella, trubbfjädermossa och trädporella. Almlav, grynig filtlav, lunglav och traslav. Dystersopp, gul vaxskivling, kastanjesopp och mönjevaxskivling. Blekstarr, blåsippa, darrgräs, gökblomster, häckvicker, kärrfibbla, lundgröe, midsommarblomster, mandelblom, ormbär, prästkrage, rödblåra, skogsnarv, smörbollor, stagg, sumpmåra, vitmåra, vårlök och ängsvädd.

Skötsel:

Försiktig gallring av triviallöv och röjning av gran för att öka ljusinsläppet till gräsyterna. Vindfällerna avlägsnas. Återhamling och nyhamling. Årlig slätter i de öppna delarna med efterbete i hela området prioriteras och bör ej ske före den 15 augusti. Alternativet är bete med nötkreatur men betet bör sättas på så sent som möjligt och aldrig före den 1 juli för att gynna ängsfloran. Mindre åkerytor i området kan få brukas (och efterbetas) men noggrann planering krävs i så fall eftersom många känsliga arter finns i området. Säkerställ att det finns medelålders träd som kan ta över när de gamla träden dör så att det fortsatt finns substrat för de många skyddsvärda mossor och lavar som finns i området.

Skötselområde 2:1

Areal: 0,8 ha

Mål: Betesmark

Områdesspecifika mål:

Området skall utvecklas till halvöppna betade hagmarker med jätteträd.

Beskrivning:

Området består av flera olika delar med skiftande karaktär och bakgrund. Det avgränsas i söder en bäck och blötare mark och i norr av väg. Området har tidigare hört till Pålsbos inägor. Här har funnits åker, äng och betesmark. De västliga partierna är öppna och väl betade. Tall, ek och björk förekommer. Den östliga delen är en blockig sydsluttning med asp, ek, lind och björk. Enstaka smågranar finns här.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Röjningsrösen och stenmur.

Särskilt intressanta arter:

Backtimjan, blekstarr, darrgräs, gökblomster, bäckveronika, jungfrulin, knägräs, ormrot, prästkrage, slättergubbe, stagg, svinrot, vårstarr, och ängsvädd.

Skötsel:

Området skall behållas halvöppet. Ta bort granarna – eventuellt kan någon enstaka stor gran lämnas. Röj bort några av buskarna längs bäcken och gynna al och ask. Området skall betas.

Skötselområde 2:2

Areal: 0,5 ha

Mål: Betesmark

Områdesspecifika mål:

Området skall utvecklas till halvöppna betade hagmarker med jätteträd.

Beskrivning:

En del av Älmås inägomark som inte varit odlad. Området har varit ängsmark åtminstone sedan mitten på 1600-talet. Bitvis luckig lövskog med asp, al, ek, björk, lönn, gran och hassel. Lövträd har förekommit under hela perioden men efter gallring har en viss luckighet erhållits. Området betas sedan lång tid.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Röjningsrösen, stenmurar och spår av äldre brukningsväg.

Särskilt intressanta arter:

Lunglav.

Skötsel:

Granen skall tas bort. Asparna skall avvecklas naturligt men någon föryngring skall inte ske. Gallra ek i det täta partiet. Lämna bärande träd såsom rönn, oxel men även hassel där de inte konkurrerar med annat. Området bör betas.

Skötselområde 2:3

Areal: 0,3 ha

Mål: Betesmark

Områdesspecifika mål:

Stenmuren skall ha en framträdande position. Lövträden får hamlas.

Beskrivning:

Ljust parti mellan vägen i söder och stenmur i norr. Området är idag gallrat och ganska öppet. En viss röjgödslingsseffekt kan ses. Idag finns det några gamla ekar, lönn, lind, rönn, asp, björk och hassel. En del aspsly. Skötselområdena 2:3, 2:4, 2:6, 2:7 stängslade ihop.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Stenmur.

Särskilt intressanta arter:

Blodsopp, liljekonvalj

Skötsel:

Området kan med fördel ingå i samma hägn som 2:4. Röj bort aspsly. Hamla lövträd. Området kan betas.

Skötselområde 2:4

Areal: 2,9 hektar

Mål: Betesmark

Områdesspecifika mål:

Ett öppet landskap. Områdets mosaik med tidigare åkermark och mellanliggande hävdade ytor skall bevaras. Rikligt med hamlade träd av olika trädslag skall förekomma främst längs vägen och på den mark som inte har odlats.

Beskrivning:

Området avgränsas i syd av väg och i väster och norr av den mer eller mindre sammanhängande linje av stenmurar som var gräns mellan inäga- och utmark. Åkrarna i området har brukats åtminstone från tidigt 1800-tal men odlingen upphörde troligen före mitten av 1940-talet. Före och efter denna period var området ängs- och betesmark. Lövträd har funnits i området i många hundra år. Skötselområdena 2:3, 2:4, 2:6, 2:7 stängslade ihop.

Området har gallrats varvid en röjgödslingseffekt har uppstått. Här finns fortfarande många olika sorter lövträd. Lind, alm, lönn, rönn och hassel är några exempel. Längs vägen bär askarna tydliga spår av hamling. Några av de yngre askarna har dött.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Hela området består av fossil åkermark, stenmurar och röjningsrösen. Här finns också en husgrund (huset revs cirka 1965) och brunn.

Särskilt intressanta arter:

Allémossa, fällmossa, guldlockmossa, hjälmfrullania, platt fjädermossa, råttsvansmossa, stenporella, stor hättmossa, stor ärgmossa, takskruvmossa, trubbfjädermossa, almlav, blek kraterlav, grynig filtlav, lunglav, koralllav, traslav, lindsål, mandelrisk, scharlakansvaxskivling, violfotskremla, violspindling, blekstarr, flenört, grönvit nattviol, hartsros, häckvicker, knippfryle, lundgröe, blåsippa, majsmörblomma, mandelblom, skogsnarv, slidstarr, smörboll, svinrot och trolldruva. Fjärilar. Huggorm.

Skötsel:

Fortsatt återhamling och nyhamling rekommenderas. Ta bort all gran. Eventuellt gallring av träd i sydöstra delen efter att moss- och lavfloran har inventerats så att inte värdefulla träd tas ner. Skulle vara lämpligt att hägna ihop med 2:3 (och göra till ett gemensamt skötselområde?). Laga vid behov stenmurarna. Lindbuketterna i röjningsrösen kan beskäras igen. Røj kontinuerligt allt uppväxande lövsly. Området lämpar sig bäst för bete. På sikt säkerställ föryngring av ädellöv.

Skötselområde 2:5

Areal: 0,5 hektar

Mål: Betesmark

Områdesspecifika mål:

Ljus och öppen hagmark.

Beskrivning:

Tidigare inägomark. Mellan cirka 1975 – 2002 betades området. Två stora lönnar och en ask som har hamlats. En ask med mulm. Björk och hassel finns också. Ganska högvuxet i fältskiktet med mycket lövsly och sannolikt extensivt betat under längre tid. Södra delen under kraftledning och med en bullervall vid viltstängslet. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Marken runt befintlig bostad; framför huset, mellan ladugård och väg samt fram till stenmur i öster ingår ej i skötseln av området, och betraktas som tomtmark. En mindre del av området på den västra sidan av vägen skulle med fördel kunna läggas till i skötselområde 5:2.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Ask med spår av hamling.

Särskilt intressanta arter:

Allémossa, krusig ulota, takskruvmossa och guldlockmossa. Gröngöling.

Skötsel:

Återhamling och nyhamling. Området bör betas. Røj bort lövslyet.

Skötselområde 2:6

Areal: 0,6 hektar

Mål: Betesmark

Områdesspecifika mål:

Den före detta åkerytan skall hållas öppen.

Beskrivning:

Huvudsakligen fuktig mad som odlades upp på 1800-talet. Odlingen upphörde på 1940-talet. I norr markerar ett dike gränsen och i nordost finns även en liten stenmur. Längs den gamla brukningsvägen i söder finns bland annat flera grova ekar. Skötselområdena 2:3, 2:4, 2:6, 2:7 stängslade ihop. Området betas idag.

Fornlämningar och kulturbeskrivning:

Stenmur och brukningsväg.

Särskilt intressanta arter:

Skötsel:

Området bör betas men får slås om det är möjligt. Betesputsning vid behov. Gynna ek och ask vid brukningsvägen.

Skötselområde 2:7

Areal: 0,5 hektar

Mål: Betesmark

Områdesspecifika mål:

Ta fram den tidigare gårdsmiljön. Bevara den rikliga förekomsten av prästkraige.

Beskrivning:

Gammal inägomark som åtminstone sedan 1600-talet varit äng och betesmark. En av Älmås gårdar finns här sedan mitten av 1800-talet. Vid den här tiden odlades en del av området. Hela området har betats i många år. Delar av området tenderar att växa igen men har fortfarande en rik flora. Flera grova lövträd (ask och lönn) finns. Flera äppleträd och hagtorn. Ask med spår av hamling finns. Ett stort antal olika arter trädgårdsväxter finns fortfarande kvar vid den gamla tomten. Skötselområdena 2:3, 2:4, 2:6, 2:7 stängslade ihop.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Grunder, (ladugården brann ned i slutet av 1950-talet och huset revs i början av 1960-talet) stenmur och hamlad ask.

Särskilt intressanta arter:

Allémossa och guldlockmossa, bårdlav, lunglav, västlig njurlav och skinnlav, gökblomster, prästkraige och svinrot.

Skötsel:

Lämpliga träd kan återhamlas och nyhamlas. Rövning av bland annat smågran. Friställ vid behov äppleträd, hagtorn och större träd. Lämpliga äppleträd kan beskäras. Bete rekommenderas på detta område.

Skötselområde 2:8

Areal: 0,4 hektar

Mål: Betesmark

Områdesspecifika mål:

På sikt en ganska ljus betad hagmark med hamlade träd och evighetsträd av andra trädslag än ek. Låt nuvarande stora lövträd avvecklas naturligt.

Beskrivning:

Tidigare inägomark som i nordväst avgränsas av väg. Mellan cirka 1975 – 2002 betades området men till synes dåligt hävdad de senaste åren. Ganska igenvuxet och mycket örnbräken. Delvis blöta marker med en bäck som rinner genom området.

Hela området är beskogat med olika lövträd men inga träd visar spår efter hamling. Flera stora askar varav några är döda eller döende. Gamla lönnar finns och något enstaka äppleträd, bok, hagtorn och al. Askföryngring förekommer. En gårdsgård avgränsar området mot 2:9. Området stängslat med 2:9.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Stenmurar, stensatt körväg och fundament till flaggstång.

Särskilt intressanta arter:

Bäckbräsmå, häckvicker, lundgröe, rockentrav, skogsnarv, smörbollar och äkta johannesört.

Skötsel:

Området är lämpligt för bete. Smågranar tas bort. Bärande buskar inklusive hassel bör lämnas kvar. Om de döda träden utgör en säkerhetsrisk kan de fällas och läggas upp som faunadepå på solig plats. Eventuellt kan man öppna upp lite mer än vad det är idag.

Skötselområde 2:9

Areal: 0,5 hektar

Mål: Betesmark

Områdesspecifika mål:

Ljus och öppen hagmark vid den tidigare åkern och mer lövskogsliknande i södra och östra delen.

Beskrivning:

Detta område hörde från början till utmarken i byn men redan i början av 1800-talet odlades en del av området som åker. Mellan cirka 1975 – 2002 betades området men till synes dåligt hävdad de senaste åren. Södra delen har gallrats på senare år där enstaka tall återstår. I övrigt finns det en stor variation med äldre lövträd till exempel av ek, bok, lönn, oxel och äppleträd varav flera hålträd. Nästan hela området avgränsas av stenmurar. Området stängslat med 2:8.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Mycket rikligt med stenmurar.

Särskilt intressanta arter:

Lunglav, oxel, ängsvädd, mandelblom.

Skötsel:

Ta bort smågranar. Lämna oxel och andra ädla lövträd. Området skall betas.

Skötselområde 3:1

Areal: 2 hektar

Mål: Utmarksbete

Områdesspecifika mål:

På lång sikt skall området bli en betad gles ädellövskog. Barrskogen får avvecklas naturligt men ingen nyetablering bör ske.

Beskrivning:

Blockig mark med 75-årig barrskog med viss lövinblandning. Knappt 20% är tall. En del luckor i beståndet. I söder mot skötselområde 1:1 ett lövbryn med ek och björk mot åkermarken. Inne i skogen är fältskiktet dåligt utvecklat mest mossor såsom husmossa och väggmossa. Ställvis mycket ung gran.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Rikligt med röjningsrösen i området.

Särskilt intressanta arter:

Bittersopp.

Skötsel:

Frihugg runt de ekar som finns. Røj bort yngre gran och tall. I den norra delen kan man luckhugga för att få in mer ljusinsläpp som gynnar lövet. Spara allt löv.

Skötselområde 3:2 A

Areal: 2,3 hektar

Mål: Utmarksbete

Områdesspecifika mål:

Grandominerad flerskiktad äldre bondeskog med stort inslag av löv och en del tall.

Beskrivning:

Större delen av området utgörs av 100-årig granskog med en del tall och löv i norr.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Särskilt intressanta arter:

Inga speciella arter har observerats.

Skötsel:

En försiktig gallring av gran och om möjligt att utföra mindre luckhuggning för att på sikt minska granens dominans och få in mer tall och löv i området.

Skötselområde 3:2 B

Areal: 4,5 hektar

Mål: Utmarksbete

Områdesspecifika mål:

Tydliggör den fossila åkermarken.

Beskrivning:

Efter stormen 2005 består stora delar av övrig del av ungt löv med enstaka äldre kvarvarande träd. Hela denna del är tätvuxen och svårframkomlig.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Två ytor med fossila åkermarker, stenmur och hålväg finns.

Särskilt intressanta arter:

Skötsel:

Friställ de kvarvarande äldre träden. Gallra i lövet och prioritera att lämna ädellöv och asp alternativt lämna för fri utveckling som en lövbränna.

Skötselområde 3:2 C

Areal: 1,1 hektar

Mål: Utmarksbete

Områdesspecifika mål:

Lövbränna

Beskrivning:

I norr utgör gamla fastighetsgränsen mellan Pålsbo och Älmås gräns.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Två ytor med fossil åkerermarker, stenmur och hålväg finns.

Särskilt intressanta arter:

Skötsel:

Fri utveckling.

Skötselområde 4:1

Areal: 1,6 hektar

Mål: Lövskog

Områdesspecifika mål:

Ljus och öppen lövskog som skall avskärma reservatet från vägen.

Beskrivning:

Området består av flera olika delar med skiftande karaktär och bakgrund. Det avgränsas i söder av viltstänglet mot vägen. En bäck rinner genom hela området och en stor del är blöt mark. Marken avvattas via en kulvert i väster under Riksväg 27. Västra delen har tidigare hört till Pålshos inägor. Största delen har varit åker och äng som i söder avgränsats av en mosse. I öster ligger ett blötare markområde som hörde till Älmås. Det anges 1815 som ett kärr men i mitten av 1800-talet dikades marken och odlades. Odlingen upphörde troligen på 1940-talet. Området betas idag.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Röjningsrösen och stenmur.

Särskilt intressanta arter:

Bäckskapania, fickpelia, fransvitmossa och sumpvitmossa, bäckbräsa.

Skötsel:

Röj bort några av buskarna längs bäcken och gynna al och ask. Behåll mycket av buskvegetationen som ett insyns- och bullerskydd mot vägen vilket också gynnar fågellivet. Området bör betas.

Skötselområde 5:1

Areal: 0,9 hektar

Mål: Ädellövskog

Områdesspecifika mål:

Öppen ädellövskog med undervegetation av främst hassel. Behålla och utveckla björkskogen.

Beskrivning:

Betad hagmark med en del grova ekar främst i söder på liten kulle där äldre ekar dominerar främst ut mot vägen. I väster ett fuktigt parti med främst björk som hörde till inägorna men som inte varit odlat. En del underväxt av hassel. En del smågranar tränger in. Flertal gårdsgårdar och stenrösen.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Stenmur.

Särskilt intressanta arter:

Fällmossa, liljekonvalj och piprör.

Skötsel:

Røj bort smågranar och eventuellt någon björk. Den fuktigare delen med björkdominans lämnas orörd. Eventuellt kan man skapa någon högstubbe av björk. Området kan betas.

Skötselområde 5:2

Areal: 1,3 hektar

Mål: Ädellövskog

Områdesspecifika mål:

I södra delen närmast vägen öppen hagmark med hamlade träd och längs vägen som går mellan område 5:2 och 2:5. Övergår till tätare hagmark med ek och hassel västerut. Delar av området skall utvecklas till halvöppna betade hagmarker med evighetsträd medan andra delar blir mer lövskogslika med hög andel död ved.

Beskrivning:

En del av Älmås inägomark som inte varit odlad. Området har varit ängsmark åtminstone sedan mitten på 1600-talet. Lövträd har förekommit under hela perioden men idag har området växt igen och blivit en lövskog. Största delen av området är klassad som nyckelbiotop. Området kan delas in i två delområden. Västra delen karaktäriseras av 85-årig lindskog i en brant och blockig sydsluttning. Andra förekommande trädslag är gran, lönn och hassel. Skogen är flerskiktad och tät. Mittersta delen är delvis blockig skog som domineras av äldre ek och hassel. Lönn, al, lind och björk är andra trädslag i området. I söder närmast vägen mer öppen mark med mer av hävdgynnad flora. Idag är nästan hela området lövskogsartat. Ask, ek, lönn, hassel och apelf är värdefulla trädslag. Hela området betas idag.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Röjningsrösen och stenmurar. I östra delen: stenmur och röjningsröse. Askar med spår av hamling.

Särskilt intressanta arter:

Hirsstarr, jungfrulin och storrams i västra delen. Östra delen med bandmossa, guldlockmossa, hjälmfrullania, krusig ulota, kuddtrattmossa, liten bräkenmossa, mussvansmossa, råttsvansmossa, stenporella, stor hättmossa och stor tujamossa, almlav, grymig filtlav och lunglav, kantarellmussling, tibast.

Skötsel:

I hela området skall all gran tas bort. Lindskogen får utvecklas relativt fritt. I den mittersta delen kan viss gallring av ek tillåtas men säkerställ förnygring av ek i området. Innan eventuell gallring bör en inventering av moss- och lavfloran på träden utföras. I östra delen skall återhamling och nyhamling genomföras, eventuellt kan trädskiktet glesas ut ytterligare. Området kan betas.

Skötselområde 6:1

Areal: 3,7 hektar

Mål: Barr- och blandskog med skötsel

Områdesspecifika mål:

Återskapa äldre tiders brukad flerskiktad bondeskog med stort inslag av löv och gott om död ved.

Beskrivning:

Området avgränsas i norr av vandringsleden till Svarttjärn som också är reservatets gräns. I öster slutar området vid stigen som går mellan objekt 1:3 och norra vandringsleden. Största delen produktionsskog som består av 50-årig granskog (90% gran och 10% löv). En del död ved i form av vindfällen (ung gran). Körspår.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Särskilt intressanta arter:

Spillkråka

Skötsel:

Försiktig plockhuggning av yngre träd för att skapa mer ljusgluggar i skogen för att gynna lövet. Lämna all tall och löv. Äldre gran avverkas ej före ca 125-150 år. Endast plockhuggning/blädning.

Skötselområde 7:1

Areal: 3,4 hektar

Mål: Barr- och blandskog med fri utveckling

Områdesspecifika mål:

Äldre barrdominerad flerskiktad skog opåverkad av skogsbruk med stort inslag av löv och död ved. Skapa naturvärden som rikligt med död ved. Genom att lämna detta område i mitten av reservatet kan man på ett pedagogiskt sätt visa hur ett fuktigt område ser ut om det inte brukas som en jämförelse till alla de andra ytorna.

Beskrivning:

Från att ha varit ängsmark/betesmark odlades södra halvan av detta område från mitten av 1800-talet till början av 1900-talet. Idag består stora delar av området av en 105-årig gransumpskog (gran 90% och 10% löv). Skogen kringgärdar våtmarken/sumpskogen i nordväst, område 8:1 och utgör en bra skyddszon kring denna. En bäck rinner genom området. Relativt gott om död ved. Genom att lämna detta område i mitten av reservatet kan man på ett pedagogiskt sätt visa hur ett fuktigt område ser ut om det inte brukas som en jämförelse till alla de andra ytorna samtidigt som man skapar naturvärden i skogen.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Delar av det gamla dikningssystemet finns kvar.

Särskilt intressanta arter:

Spillkråka, skogsmesar

Skötsel:

Ett mindre område i nordväst närmast stigen med yngre (25-årig) gran kan som en engångsåtgärd gallras hårt och endast enstaka granar lämnas kvar. För övrigt fri utveckling.

Skötselområde 8:1

Areal: 0,6 hektar

Mål: Våtmark/sumpskog med fri utveckling

Beskrivning:

Glest björkbevuxen våtmark. En del glasbjörk och några senvuxna granar. En del klen död ved.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Särskilt intressanta arter:

Missne, vitmossor.

Skötsel:

Fri utveckling.

Skötselområde 9:1

Areal: 0,6 hektar

Mål: Tomtmark

Beskrivning:

Gräsyta runt ladugård. Ladugården är byggd efter 1908, troligen på 1920-talet. Framför ladugården finns en kraftig lönn. Ladugården är underhållen på senare år och är idag i gott skick.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Stenmur

Särskilt intressanta arter:

Bårdlav, lunglav och skorpgelelav

Skötsel:

Gräsytor hålls kortklippta.

Skötselområde 10:1

Areal: 0,6 hektar

Mål: Tomtmark

Beskrivning:

Gräsyta vid parkering med bänkar och bord och toalett.

Fornlämningar och kulturhistoriska spår:

Stenmur mot skötselområde 1:2

Särskilt intressanta arter:

Skötsel:

Gräsytor hålls kortklippta och bänkar och bord underhålls.

